

Hanna Sarkkinen vas ym.

Kirjallinen kysymys ehkäisy- ja terveyspalveluiden järjestämisestä sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksessa

Eduskunnan puhemiehelle

Kokonaisvaltaisilla ja helposti saatavilla olevilla ehkäisy- ja terveyspalveluilla voidaan vähentää huomattavasti raskaudenkeskeytyksiä ja sukupuolitauteja sekä parantaa kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ovat suosituksissaan esittäneet, että kunnat tehostaisivat nuorten seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluita. Toistaiseksi palveluiden saatavuus vaihtelee suuresti kunnittain ja jopa kuntien sisällä.

Maksuttoman ehkäisyn on todettu lisäävän ehkäisyn käyttöä. Korkea hankintahinta muodostaa kynnyksen erityisesti pitkävaikutteisten ehkäisymenetelmien käytölle, vaikka niiden ehkäisyteho on paras ja elinkaarikustannus matalin. Hinta muodostaa kynnyksen erityisesti nuorille ja pienituloisille naisille. Maksuttoman ehkäisyn tarjoavissa kunnissa nuorten tekemien raskaudenkeskeytysten määrä on laskenut merkittävästi ja sukupuolitauditartuntojen määrä on vähentynyt.

Toimivista seksuaali- ja lisääntymispalveluista on hyviä esimerkkejä. Vantaalla kunta on keskitänyt ehkäisy- ja seksuaaliterveyspalvelut neljään ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolaan, joissa asiointi on maksutonta. Kunta myös kustantaa ensimmäisen pitkäaikaisen ehkäisimen kertaluonteisena etuna kaikille, ja lisäksi raskaudenkeskeytyksen jälkeen ja päihdehuollon asiakkaille tarjotaan pitkäaikaisehkäisyä maksuttomasti. Alle 20-vuotiaat saavat Vantaalla lisäksi yhdeksän kuukauden ehkäisyn veloitusetta. Myös kondomeja ja jälkiehkäisyä on saatavissa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen yhteydessä vastuu ehkäisy- ja terveyspalveluista siirtyy kunnilta maakunnille. Uudistus tarjoaa tilaisuuden levittää toimivat käytännöt maakunnallisiksi tai valtakunnallisiksi, mutta toisaalta uhkana on toimivien ja kustannustehokkaiden kuntakohtaisten käytäntöjen loppuminen ja palveluiden heikentyminen.

Toistaiseksi on epäselvää, tulevatko ehkäisy- ja terveyspalvelut maakunnan liikelaitoksen vastuulle vai valinnanvapauden piiriin ja onko toimivista maksuttoman ehkäisyn käytännöistä ja keskitetyistä ehkäisyneuvoloista mahdollista pitää kiinni uudistuksen yhteydessä. Ylipäätään seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut ovat jääneet vähälle huomiolle sote-uudistuksen ympärillä käydyissä keskusteluissa.

Kirjallinen kysymys KK 215/2017 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten ehkäisypalvelut aiotaan järjestää sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksessa?

Helsingissä 18.5.2017

Hanna Sarkkinen vas
Satu Hassi vihr
Eeva-Johanna Eloranta sd
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Eva Biaudet r
Aila Paloniemi kesk
Anneli Kiljunen sd
Tytti Tuppurainen sd
Krista Mikkonen vihr
Aino-Kaisa Pekonen vas
Anne-Mari Virolainen kok
Timo Heinonen kok
Ulla Parviainen kesk
Suna Kymäläinen sd
Tarja Filatov sd
Sanna Lauslahti kok